

A P E L
VI Walnego Zgromadzenia
Olsztyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Olsztynie
obradującego w dniach 27 – 30 maja 2014 r.
do Posłów RP

w sprawie zgłoszonego przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej
w dniu 14 marca 2014 roku projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości
i porządku w gminach

Olsztyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa apeluje do Pań i Panów Posłów o niewprowadzanie zmiany do art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w wersji zaproponowanej przez grupę Posłów Platformy Obywatelskiej (Małgorzata Adamczak, Tadeusz Arkit, Jerzy Borowczak, Łukasz Borowiak, Beata Bublewicz, Barbara Czaplicka, Lidia Gądek, Czesław Gluza, Tomasz Głogowski, Rafał Grupiński, Iwona Guzowska, Katarzyna Hall, Renata Janik, Brygida Kolenda-Łabuś, Sławomir Kowalski, Ligia Krajewska, Józef Lassota, Małgorzata Niemczyk, Paweł Papke, Lucjan Marek Pietrzczyk, Marek Rząsa, Krystyna Sibińska, Henryk Siedlaczek, Wiesław Suchowiejko, Łukasz Tusk, Monika Wielichowska, Ewa Wolak, Ewa Żmuda-Trzebiatowska), zawartej w projekcie ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zgłoszonego w dniu 14 marca 2014 roku (druk nr 2377).

Proponowana w projekcie zmiana zakłada m.in. „doprecyzowanie pojęcia właściciela nieruchomości oraz wskazanie na kim ciąży obowiązek w przypadku gdy kilka podmiotów równocześnie spełnia definicję właściciela nieruchomości”, poprzez zmianę m.in. art. 2 ust.3. przedmiotowej ustawy. Przyjęcie zmiany w/w artykułu w wersji zaproponowanej przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej, tj.: „Jeżeli nieruchomość jest zabudowana budynkiem lub budynkami wielolokalowymi, w których ustanowiono odrębną własność lokali, obowiązki właściciela nieruchomości obciążają osobę lub osoby sprawujące zarząd nieruchomością wspólną, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali (Dz.U. z 2000 r. nr 80, poz. 903 oraz z 2004 r. nr 141, poz. 1492), lub właścicieli lokali, jeżeli zarząd nie został wybrany, a w przypadku spółdzielni mieszkaniowych – zarząd spółdzielni w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443)” prowadziłoby w praktyce do zobowiązania spółdzielni do składania deklaracji „śmieciowych” za mieszkańców oraz uiszczania w ich imieniu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, co w konsekwencji spowodowałoby wprowadzenie m.in. zasady odpowiedzialności zbiorowej, dyskryminacji mieszkańców budownictwa wielorodzinnego poprzez zobowiązanie ich do opłacania zarówno systemu obsługi administracyjnej w gminie jak i kosztów obsługi administracyjnej w spółdzielni mieszkaniowej w przedmiocie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz płacenia za „niepłacących”. Nie ulega wątpliwości, iż wprowadzenie w/w zmiany jest sprzeczne z zasadami demokratycznego państwa prawa, jakim niewątpliwie jest Polska, a w szczególności z:

- art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrażającym zasadę sprawiedliwości społecznej w RP,
- art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który wskazuje, iż wszyscy są równi wobec prawa oraz mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne,
- art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który zapewnia swoim obywatelom ochronę przez władze publiczne przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

Zgodnie z w/w projektem zmiany ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, to na spółdzielniach jako „właścicielach nieruchomości” będzie ciążył obowiązek składania w imieniu mieszkańców deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Takie działanie spowoduje, że w razie zadeklarowania przez spółdzielnię segregacji odpadów komunalnych przez mieszkańców, wystarczy, iż jeden z mieszkańców nie będzie przestrzegał zadeklarowanej segregacji odpadów i do pojemników przeznaczonych do segregacji wyrzuci odpady zmieszane, to ukarani zostaną wszyscy mieszkańcy poprzez automatyczne wprowadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta wyższej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (jak za odpady zmieszane). Bez znaczenia będzie w tym momencie fakt, iż pozostali mieszkańcy segregują swoje odpady prawidłowo i wrzucają je do odpowiedniego kontenera. Powyższe oznacza, że w przypadku gospodarowania odpadami komunalnymi będziemy mieć do czynienia ze stosowaniem przez ustawodawcę w demokratycznym państwie prawa zasady odpowiedzialności zbiorowej – odpowiedzialność zbiorowa ogółu zobowiązanych za naruszenie obowiązków przez niektórych. Dodać należy, iż grupa posłów PO forsując złożenie deklaracji przez spółdzielnię próbuje przerzucić na nią wyegzekwowanie zasady odpo-

wiedzialności zbiorowej, pomimo niedopuszczalności przez Konstytucję RP omawianej praktyki oraz wyraźnego stanowiska spółdzielni mieszkaniowych na brak jakiegokolwiek akceptacji dla podobnych praktyk, jako rażąco naruszających prawo.

Należy również wskazać, iż spółdzielnie mieszkaniowe zobowiązane będą nie tylko do składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ale również do uiszczania na rzecz gminy zadeklarowanych opłat. Spółdzielnie będą zobowiązane do uiszczania całej opłaty – zarówno za osoby, które uiściły na rzecz spółdzielni przedmiotową opłatę jak i za te, które z tego obowiązku się nie wywiązały. Tym samym, spółdzielnia będzie musiała z własnych środków uiszczać co miesiąc opłatę za osoby, które nie zapłaciły, tzw. niepłacących. Zaznaczyć w tym miejscu należy, iż w przypadku dużych spółdzielni opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi osób niepłacących może wynosić kilkaset tysięcy złotych rocznie, czego spółdzielnie z własnych środków nie będą w stanie pokryć, albowiem tak dużymi środkami własnymi nie dysponują. Tym samym, spółdzielnie zobowiązane będą do podniesienia czynszu uczciwie płacącym mieszkańcom bądź do wzięcia kredytu, którego spłata obciąży również uczciwie płacących. W efekcie na konto gminy co miesiąc będzie wpływać cała opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przekazywana przez spółdzielnie mieszkaniowe, zaś to właśnie na spółdzielniach mieszkaniowych ciążyć będzie obowiązek egzekwowania przedmiotowej opłaty od poszczególnych mieszkańców. W związku z faktem, iż to spółdzielnie będą zobowiązane do windykacji opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od osób niepłacących, to wskazać należy na jeszcze jeden skutek proponowanej przez grupę posłów zmiany, a mianowicie skutek prowadzący do dyskryminacji mieszkańców budownictwa wielorodzinnego w stosunku do mieszkańców budownictwa jednorodzinnego. To właśnie mieszkańcy budownictwa wielorodzinnego zobowiązani będą do ponoszenia zarówno kosztów administrowania i windykacji osób niepłacących w spółdzielni, jak i osób i podmiotów będących w administrowaniu gminy (windykacja z zasobów komunalnych, domów jednorodzinnych czy innych odbiorców). Szczególnie, iż gminy w celu administrowania i windykacji opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od mieszkańców zatrudniły rzesze urzędników, a tym samym niezrozumiały jest fakt przerzucania tego obowiązku na spółdzielnie mieszkaniowe.

Wobec powyższego, wskazać należy, iż niedopuszczalna jest sytuacja, w której to określona grupa osób traktowana jest gorzej niż pozostali obywatele. Szczególnie, gdy takiego działania dopuszczają się władze publiczne. Traktowanie mieszkańców budownictwa wielorodzinnego gorzej niż np. mieszkańców budownictwa jednorodzinnego, poprzez stosowanie wobec nich np. odpowiedzialności zbiorowej jest niedopuszczalne i niezgodne z prawem. Praktyka, polegająca na dyskryminacji określonych grup społecznych (w tym wypadku mieszkańców budownictwa wielorodzinnego) charakterystyczna jest dla systemów totalitarnych i systemów łamiących zasady demokracji. Zgodnie ze składanym przez Panie i Panów Posłów ślubowaniem, jesteście Państwo zobowiązani „*rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu, strzec suwerenności i interesów Państwa, czynić wszystko dla pomyślności Ojczyzny i dobra obywateli, przestrzegać Konstytucji i innych praw Rzeczypospolitej Polskiej*”. Tym samym, przyjęcie przedmiotowej zmiany w wersji zaproponowanej przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej niewątpliwie byłoby sprzeczne z Konstytucją oraz dobrem obywateli.

Ponadto wskazać również należy, iż zaproponowana przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej zmiana spowoduje poddanie zarządów spółdzielni odpowiedzialności karnoskarbowej. Przyjmując zmianę, która zakłada, iż zarządy spółdzielni winny wykonywać obowiązki ciężące na właścicielu mieszkania, to niewątpliwie projekt ten narusza zasadę demokratycznego państwa prawa, albowiem spowodowałoby to, iż spółdzielnie w realizacji zobowiązań podatkowych innych niż wymienione w ustawie stałyby się pewnego rodzaju „pośrednikami”, a tego nie dopuszcza Ordynacja Podatkowa. Fakt, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest daniną publiczną potwierdził w dniu 28 listopada 2013 roku Trybunał Konstytucyjny w swym wyroku. Tym samym, zaproponowana zmiana jest niezgodna z obowiązującym prawem podatkowym.

W tym miejscu wskazać również należy, iż organem egzekucyjnym należności z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest wójt, burmistrz, prezydent. W razie wprowadzenia zmian zaproponowanych przez grupę Posłów Platformy Obywatelskiej egzekucja skierowana będzie przeciwko organom spółdzielni, a tym samym to spółdzielnia będzie dłużnikiem. Oznacza to, iż po raz kolejny mamy do czynienia z odpowiedzialnością zbiorową, bowiem dojdzie do sytuacji w której to uczciwie płacący zaczną płacić za niepłacących, o czym wspomniano wyżej. Takie działanie sprzeczne jest z art. 5 kodeksu cywilnego.

Tym samym, biorąc pod uwagę, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest daniną publiczną (zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego), jej wierzycielem i organem egzekucyjnym jest organ administracji publicznej, w tym przypadku wójt, burmistrz, prezydent, a postępowanie egze-

kucyjne prowadzone jest w trybie egzekucji administracyjnej to niemożliwa jest windykacja tych opłat od osób wytwarzających odpady komunalne przez spółdzielnie mieszkaniowe. Tylko wójt, burmistrz, prezydent jest organem uprawnionym do wydawania decyzji w postępowaniu egzekucyjnym w przedmiocie podatków i opłat, a nie zarząd spółdzielni.

Wprowadzenie przedmiotowej zmiany prowadziłoby również do nałożenia na zarządy spółdzielni obowiązku pozyskiwania wielu danych do deklaracji „śmieciowej”, takich jak PESEL, adres, data urodzenia czy numer działki i obręb. Zarządy spółdzielni nie mają uprawnień, które pozwalałyby takie dane pozyskać. Nie ma podstaw prawnych do żądania ich przekazania przez użytkowników mieszkań.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż zaproponowany przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadza stosowanie odpowiedzialności zbiorowej, dyskryminowanie mieszkańców budownictwa wielorodzinnego, zobowiązując ich do płacenia za niepłacących, do ponoszenia podwójnych kosztów windykacji tychże osób, poddawania organów spółdzielni odpowiedzialności karnoskarbowej w przedmiocie składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, to jego przyjęcie przez Panie i Panów Posłów o takiej treści jaką proponuje grupa posłów PO byłoby rażącym naruszeniem Konstytucji oraz zasad demokratycznego państwa prawa.

Wobec powyższego, apelujemy, abyście Państwo nie popierali działań grupy posłów Platformy Obywatelskiej w przedmiocie wprowadzania zmian do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przez nich zaproponowanych, albowiem posłowie Ci najwyraźniej nie rozumieją pojęcia demokracja, która nigdy nie będzie utożsamiana z odpowiedzialnością zbiorową.

Ponadto, wyrażamy zdziwienie, że pomysł stosowania odpowiedzialności zbiorowej oraz dyskryminowania określonej grupy osób zrodził się w głowach osób, które reprezentują demokratyczne instytucje.

Jednocześnie, zwracamy się z zapytaniem do Pana Premiera Donalda Tuska (Przewodniczącego Platformy Obywatelskiej), czy utożsamia się Pan oraz popiera propozycję przedstawioną przez grupę posłów Platformy Obywatelskiej? Zapytanie wynika z faktu, iż Pan Premier w swych wypowiedziach wielokrotnie nawiązywał do „Solidarności” oraz demokratycznych zasad państwa. Czy nie uważa Pan, iż projekty ustaw winny być konsultowane z ekspertami w danej dziedzinie? Jeżeli nie, to dobre obyczaje nakazują choćby skonsultować oraz przedyskutować projekt wewnątrz partii, a jego wynik powinien stać się projektem całej partii i przez całą partię winien być popierany.

Wobec powyższego, domagamy się wprowadzenia takich zmian, które będą traktować jednakowo mieszkańców budownictwa jednorodzinne jak i mieszkańców budownictwa wielorodzinnego. Zmian, w których ustawodawca nie będzie przerzucał obowiązku egzekwowania i windykacji opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z gmin na spółdzielnie mieszkaniowe, a mieszkańcy nie będą obarczani tymi kosztami. Żądamy wprowadzenia do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zmiany, która jednoznacznie wskaże, iż w sytuacji gdy obowiązki wskazane w ustawie mogą dotyczyć jednocześnie kilku podmiotów, to zobowiązaniem do ich wykonania (tj. złożenia deklaracji śmieciowej oraz uiszczenia zadeklarowanej opłaty) jest podmiot faktycznie władający nieruchomością (zarówno w budownictwie jednorodzinne jak i w zabudowie wielorodzinnej) – właściciel lokalu, osoba posiadająca spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, osoba posiadająca spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, najemca.

Ponadto, wnosimy również o wprowadzenie do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przepisów, które:

- Zobowiążą wójta, burmistrza bądź prezydenta miasta do publikowania, w sposób ogólnodostępny co najmniej raz na pół roku rozliczeń dotyczących opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a także wskazywania odzysku z segregacji jaki osiąga gmina. Powyższe podyktowane jest faktem, iż wielu gminom opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przysporzą wpływów finansowych ponad faktyczne ich potrzeby, choćby poprzez wprowadzenie dowolnej metody naliczania opłat czy stawki za odbiór odpadów. Jest to działanie sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa, albowiem każdy obywatel, zgodnie z art. 84 Konstytucji RP zobowiązany jest do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych tylko do wielkości określonych w ustawie. Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi ma pokrywać jedynie koszty, a nie pozwalać zarabiać na tychże opłatach gminom. Wobec powyższego, obowiązek publikowania przez samorządy rozliczeń z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wskazywania jaki odzysk z segregacji osiąga gmina, pozwoli na społeczną kontrolę działań samorządów przez ich mieszkańców, t.j. m.in. kontrolę kosztów, szczególnie, iż obecnie ustalone przez gminy stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi są jednym z wyższych kosztów w gospodarstwie domowym, albowiem stanowią one co najmniej 20% czynszu. Powyższe pozwoli również na porównanie efektywności gmin w gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

- Zobowiążą Ministerstwo Środowiska do stworzenia ogólnodostępnego wykazu (ewidencji) publikowanych przez samorządy rozliczeń w przedmiocie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz odzysku uzyskanego z segregacji. Pozwoli to na porównanie kosztów i przychodów w tym przedmiocie, albowiem rozbieżności między stawkami za gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminach są bardzo duże. Pozwoli to również na sprawdzenie jak inne gminy „radzą sobie” z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Tym samym, gminy (jej mieszkańcy), które radzą sobie dobrze z gospodarowaniem odpadami komunalnymi (w szczególności z ich segregacją), a ustalone przez nie stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi są dużo niższe aniżeli w innych gminach, będą mogły wymienić się swoimi doświadczeniami w tym przedmiocie z gminami, których stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi są bardzo wysokie, a poziom segregacji odpadów jest bardzo niski. Pozwoli to na wymianę doświadczeń pomiędzy gminami oraz pozwoli poprawić efektywność gmin w przedmiocie gospodarowania odpadami komunalnymi.